

Reading Passages

The *nāgarī* text follows the orthography of the MS; merely the punctuation has been modified for the benefit of the reader. Text that has been restored from other MSS is given in <, { marks words and/or syllables that should be deleted; portions of text that are not found in any of the other MSS are given in []. The transcription follows the rules outlined above, but morpheme boundaries have not been indicated. The first few reading passages are extensively annotated, but in subsequent reading passages, notes have been kept to a minimum in the spirit of didactic progression.

1. The frame story of the *Vetālapañcaviṃśati*, MS A (1a–6a)

ॠथ्व,१ पृथ्वीमण्डलश सहस्र २ राजापनिस्यं ग्वनहं राजाया चरनकमलस सेवलपं चोंग्व
थथिंग्व राजा चक्रवर्ती श्रीवन्त विक्रमकेसरी नाम² दस्यं चोंग्व । विविध इन्द्रनील मरकत
पद्मराग वज्र वैदूर्य मुक्ता रत्न समुहन कुबेरया सम्पती थें दयका । इन्द्र थें सर्वाङ्गसुन्दर 3
गोनहंया विद्याधरीपनिस्यं गुणकीर्तना खं ल्हायुव । थ्व राजान अनेक सामर्थ³ मन्त्री सहितन
चतुर्दिसं समुद्रसिमा पृथ्वीया ईश्वर जुयावो परम राज्य सुख भुक्तरपं काल⁴ हंड बिज्याकत्वं
जुलो ॥ थ्व राजायातं सूर्य उदय म जुबल खें चाय बेलस लंख बिल वंड जनया हस्तसः⁵ 6
विचित्र बिल्वफल छगोड क्षान्तिसील नाम कापालिकन बिस्यं हलं । थ्व से खंडाव हर्षमानन
थव जनयाके,⁶ लव ल्हास्यं तलं । दिनप्रति थथें बियाव ह्युव ॥

1) restored from MSS BD – 2) MS *add.* **rājā** – 3) the other MSS read **sāmanta** – 4) MS *a.c.* **kala** – 5) in Newari MSS, **visarga** is frequently employed as a punctuation mark – 6) restored from MSS BD

thwo pṛthwīmaṇḍalas sahasra sahasra rājāpanisē gonamhā rājāyā
caraṇakamalas sebalapā coṇa, thathiṇa rājā cakrabartī śrībanta
bikramakeśarī nām dasē coṇa. bibidha indranīla marakata padmarāga
bajra baiḍūrya muktā ratna samūhan kuberayā sampatti thē dayakā;
indra thē sarbāṅgasundara, gonamhāyā bidyādharīpanisē guṇakīrtanā
khā lhāyuwo. thwo rājān anek sāmārtha mantrī sahitan caturdigasā
samudrasimā pṛthwīyā īśwara juyāwo parama rājyasukha bhuktalapā
kāla haṇa julo. thwo rājāyātā sūryodaya ma jubala khē cāye belas lākh
bila woṇa janayā hastas bicitra bilbaphala chagol kṣāntīśīla nām
kāpālikan bisē halā. thwo se khañāwo harṣamānan thawo janayāke lawo
lhāsē talā. dinapratī thathē biyā[wo] hayuwo.

Notes

- 1-2 the first sentence (**thwo pr̥thwīmaṇḍalas ... dasē coṅa**) is syntactically unusual, and seems to be rather closely modelled on the corresponding passage in the “Nepali” recension of Jambhala-datta’s Sanskrit text (JVP_N)—**gonambhā ... thathiṅa** §§ 135, 136 – **sebalapā coṅa** § 151
- 2-3 **bibidha ... samūhan** should be read as a *tatpuruṣa* compound: “a mass of various jewels like sapphire, ...”; formations of this kind are not uncommon in the more highly Sanskritised registers of CN
- 4 **sāmartha** “capable”; if the *v.l.* **sāmanta** “vassal” is adopted, **sāmanta-mantrī** would have to be read as a *dvandva* compound “vassals and ministers” (as is the case in JVP_N)
- 6-7 the syntax of this sentence is again unusual, and is modelled closely on the corresponding sentence in JVP_N – **bisē halā** § 158 – **lawo lhāsē talā** § 153
- 8 **biyā(wo) hayuwo** §§ 49, 158; the non-past is here used to reinforce habitual aspect, and has no temporal deixis

2. The frame story of the *Vetālapañcaviṃśati*, MS A (*cont’d*)

- छन्हुया क्षणसः ओन बिलडास्यं राजाया लाहातन को टंडाव खण्ड २ जुलं । थ्व सेया दुवने अमुल्य २ पञ्च रत्न खंडाव अती हर्षमान जुयावः आदेश बिलं । भो मन्त्री । अती आश्चर्य्या । अनेक जत्नन सोयानं जे भण्डालस थथिंग्व रत्न लुयके म जीव । कार्य म दयकं थथिंग्व अमुल्य रत्न छुया बियुवः । बिचित्र रत्न बिवया जे मनश तव कार्ज दयिव । इपाया छनके तया बिल्वोफल शकलं हिव धकं । ओ पुरुखन^२ हयावो फोदलपं सोलडास्यं छगोड
- ६ २ बिल्वफलस पंच रत्न धाल दवो ॥ थ्वते अमुल्य रत्न सोस्यं^३ बिज्याडाव लस तास्यं बिज्याकटो ॥

1) MS *a.c.* *aścaryya* – 2) MS *a.c.* *puruṣakhana* – 3) MS *a.c.* *solasyā*

chanhuyā kṣaṇas won bilaṅāsē rājāyā lāhātan ko taṅāwo khaṇḍa khaṇḍa julā. thwo seyā duwone amūlya amūlya pañca ratna khaṅāwo ati harṣa-māna juyāwo ādeśa bilā – ‘bho mantrī, ati āścarya! anek jatnan soyānā je bhaṅḍāras thathiṅa ratna luyake ma jiwo. kārya ma dayakā thathiṅa amūlya ratna chuyā biyuwo? bicitra ratna biwoyā je manas tawo kārja dayiwo. ṅhapāyā chanake tayā bilbaphala sakalā hiwo’ dhakā. wo purukhan hayāwo pholalapā solaṅāsē chagol chagol bilbaphalas pañca ratna dhāla dawo. thwote amūlya ratna sosē bijyāṅāwo rasa tāsē bijyākatō.

Notes

1	bilāñāsē §§ 125-126	fruits and examining what is inside them, “examining by splitting”.
3	soyāñā § 102 – kārya ma dayakā § 108; here and in the next sentence, kārya is perhaps best translated as “obligation”	Most MSS agree on this reading, MS E has the <i>v.l.</i> thva se sakalyā tapa chyāñāva sorañāsya (tapa chyāye “to smash”)
4	biwoyā § 98	
5	hiwo § 66 – pholalapā solañāsē the combination coverb + soye is unusual; it seems to indicate the unity of the action of splitting the	5-6 chagol chagol bilbaphalas “in each (single) bilva fruit”
		6 sosē bijyāñāwo § 154

3. The frame story of the *Vetālapañcaviṃśati*, MS A (*cont'd*)

[थ्व बेलस] थ्व जन आदेश बिलं: । भो सखा । बिल्वफल बिवम्हं जेन सोय बोंड हिव धकं । थर्थे पिहा वयाव कापालिक बोंड यडावो इनाप यातं ॥ हे देव । थ्वम्हं कापालिक बिल्वफलया दाता । थ्वतेन छलपोलस्यं मालको आदेस प्रसन्न जुसने । लिथे थ्वस खंडाव 3
महा हर्षमान याड बिज्याकटों: ॥ कापालिकन राजायातं आशिर्व्वाद बिलं । राजा¹ रस तास्यं बिज्याकटों: ॥ राजान कापालिक आदेश बिलं: । भो कापालिक । छु निमित्तन ता दतो बिल्वफल तोहोन अमुल्य रत्न बिया । पुन कापालिकन धालं । भो राजन् । एकान्तस जेन 6
इनापे धकं धायाव सभास लोक समस्तं चेलाव वंड जुलो: । थ्व बेलस राजासके धालं । भो राजन् । क्षान्तिशील नाम कापालिक जोगी जे । दक्षिनावर्तन पृथ्वीस भ्रमलपं जुया: ॥ मृतक वेताल सिद्ध याय निमित्तन उत्तरसाधक [याय धकं] महापुरुष बीर खोजलपं जुया । 9
थ्व लुयके म जीवन छलपोलया समीपस वया । थ्वतेन छलपोलसेन सावधानन डेड बिज्यातसा जेन इनाप याय: ॥

थथ्यं धायाव राजान धालं । भो कापालिक । जेन सावधानन डेने मखा धकं आदेश बियाव 12
छन मालको ल्हाव धायाव कापालिकन ल्हालं । भो महाराज । दक्षिनस्मानस² जे चोने । चतुर्दशीया रात्रीस मेवन म खानकं छलपोल जे समीपस: बिज्याय माल । अना मालको छेके इनाप याय धकं: । जे वय खे धकं राजास्यं ल्हायाव कापालिक दक्षिनस्मानस 15
वनं:3 ॥

1) MS *a.c.* **rāja** – 2) MS **masānasa** – 3) MS **conāḥ**

[thwo belas] thawo jana ādeśa bilā – ‘bho sakhā, bilbaphala biwomhā jen soye boña hiwo’ dhakā. thathē pihā woyāwo kāpālika boña yeñāwo ināpa yātā – ‘he deb, thwomhā kāpālika bilbaphalayā dātā. thwoten chalpolasē mālako ādeśa prasanna jusane.’ lithē thwos khañāwo mahā harṣamāna yāna bijyākatō. kāpālikan rājāyātā āśīrbāda bilā. rājā rasa tāsē bijyākatō. rājān kāpālika ādeśa bilā – ‘bho kāpālika, chu nimittan tā dato bilbaphala tohon amūlya ratna biyā?’ puna kāpālikan dhālā – ‘bho rājān, ekāntas jen ināpe’ dhakā dhāyāwo sabhās loka samastā celāwo woña julo. thwo belas rājāske dhālā – ‘bho rājān, kṣāntiśīla nām kāpālika jogī je. dakṣiṇābartan pṛthbīs bhramalapā juyā. mṛtaka betāla siddha yāye nimittin uttarasādhaka yāye dhakā mahāpurukha khojalapā juyā. thwo luyake ma jiwon chalpolayā samīpas wayā. thwoten chalapolasen sābadhānan neña bijyātasā jen ināpa yāye.’

thathē dhāyāwo rājān dhālā – ‘bho kāpālika, jen sābadhānan neña makhā’ dhakā ādeśa biyāwo, ‘chan mālako lhāwo’ dhāyāwo kāpālikan lhālā – ‘bho mahārāja, dakṣiṇāśmaśānas je cone. caturdaśīyā rātrīs mewon ma khānakā chalpol je samīpas bijyāye māla. anā mālako cheke ināpa yāye dhakā.’ – ‘je woye khe’ dhakā rājāsē lhāyāwo kāpālika dakṣiṇāśmaśānas wonā.

Notes

2	tathē ... ināpa yātā the subject of this sentence is the king’s servant		in an interrogative sentence with 2 nd person subject (§§ 35, 48)
3	prasanna jusane: {-sane} is an HGH imperative formant of relatively rare occurrence, see JØRGENSEN 1941 § 143; the phrase is here used as a honorific equivalent of bihune – thwos can be used as a honorific pronoun, cf. Np. yahā	8	bhramalapā juyā § 152; juyā past conjunct in a declarative sentence with 1 st person subject
5-6	tā dato ... biyā: as the adverb tā dato indicates, the act of giving is durative; the perfective participle biyā is not used in its aspectual sense, but as the past conjunct form	9	mṛtaka betāla ... khojalapā juyā: this sentence contains two subordinated final clauses, ... yāye nimittin, ... yāye dhakā (§ 55); uttarasādhaka yāye dhakā “in order to make (the mahāpurukha) my uttarasādhaka”
		10	ma jiwon § 101

4. The frame story of the *Vetālapañcaviṃśati*, MS A (cont’d)

राजानं कृष्णचतुर्दशी कुन्हुया रात्रीसः खङ्ग जोडाव याकातं¹ मेवन म खानकं स्मसानस कापालिकया समीपस बिज्याक । कापालिकन राजा बिज्याक खंडाव हर्षमानन राजाया²

- 3 स्तुति यातं: ॥ भो महाराज । छे परम सात्विक महावीर चक्रवर्ती । खङ्गसहाय याडन

चतुर्दशीया भयंकर रात्रीस जे समीपस स्मसानस बिज्याक ॥ राजान धालं । रभो
 कापालिक ॥³ छन खं डेने धकं अती लस तास्यं वया धकं धायाव⁴ क्षान्तिशीलन धालं ।
 जेन थनीः मृतक सिद्ध साधलपे । छे उत्तरसाधक जुय माल {धकं} । थथ्यं साधलपान छेंजें 6
 सिद्धिबल लाय धकं धायाव जोगीया वचन डेडाव राजा विक्रमकेशरी हर्षरोमांचितदेह
 याडाव क्षान्तिशीलयातं आदेश बिलं । भो कापालिक । छन ययागुली साधलपीव । छन⁵
 उत्तरसाधक जुयाव जेन छु याय माला ओ छन ल्हाव धकं धायाव कापालिकन धालं । भो 9
 महाराज । थ्व नदीतील समीपस सिंसल्पावृक्षया उत्तर साखास मृतक पुरुष दोलायमान
 याड चोंगव । मौन याडाव जोड हय माल । थना नाना विधि⁶ विचित्र पूजामण्डलस हयकाव
 छेंजें सिद्धि साधलपे धकं धायाव राजास्यं खड्ग धलरपाव अती अन्धकालस सिंसल्पावृक्षया 12
 समीपस बिज्याकत्वं ॥

1) MS *yākāta*, restored from MSS BD – 2) MS *rājāyātā* – 3) restored from MSS BD
 – 4) MS *a.c. dhayāva* – 5) MS *je*, reading of MS B adopted – 6) the other MSS read
nānāvidha “various”

*rājānā kṛṣṇacaturdaśī kunhuyā rātrīs khaḍga jōṇāwo yākātā mewon ma
 khānakā śmaśānas kāpālikayā samīpas bijyāka. kāpālikan rājā bijyāka
 khānāwo harṣamānan rājāyā stuti yātā – ‘bho mahārāja, che parama
 sātṅwika mahābīra cakrabartī. khaḍgasahāya yānan caturdaśīyā
 bhayaṅkara rātrīs je samīpas śmaśānas bijyāka.’ rājān dhālā – ‘bho
 kāpālika, chan khā nene dhakā ati rasa tāsē woyā’ dhakā dhāyāwo
 kṣāntīśīlan dhālā – ‘jen thani mṛtaka siddha sādhalape. che uttara-
 sādḥaka juye māla. thathē sādhalapān chejē siddhibala lāye’ dhakā
 dhāyāwo jogīyā bacan nēnāwo rājā bikramakeśarī harṣaromāñcitadeha
 yānāwo kṣāntīśīlayātā ādeśa bilā – ‘bho kāpālika, chan yeyāguli
 sādhalapiwo. chan uttarasādḥaka juyāwo jen chu yāye māla wo chan
 lhāwo’ dhakā dhāyāwo kāpālikan dhālā – ‘bho mahārāja, thwo nadītira
 samīpas śiṃśapābrkṣayā uttara śākhās mṛtaka purukha dolāyamāna
 yāna coṅa. mauna yānāwo jōṅa haye māla. thanā nānā bidhi bicitra
 pūjāmaṅḍalas hayakāwo chejē siddhi sādhalape’ dhakā dhāyāwo rājāsē
 khaḍga dhalalapāwo ati andhakāras śiṃśapābrkṣayā samīpas bijyākatō.*

Notes

5 *rasa tāsē woyā* § 157

8 *chan yeyāguli sādhalapiwo* §§ 60,
87

5. The frame story of the *Vetālapañcaviṃśati*, MS A (cont'd)

- मृतक जोने तानडास्यं मृतक था हालं । थ्व खंडाव हास्य याडाव राजान आदेश बिलं । अरे रे मृतक । छाडान था बेया । जेन सिमं गयाव छ को काय धकं धायाव सिमा गयाव मृतकः
- 3 च्सेस्यं तया खिपोत खङ्गन छेदलपाव को ताड हलं । थ्व मृतकन को तंडाया बेथा त्वहोन हालाव खोयाव ल्हालं । भो पुरुष । जेन छनके छु याडाः । थथिंड एकान्त बनस सिमास चोंडाः । निराऽपराधी जे । थथे को ताड हयाव दुःख नका जे । जे अस्ति आदीन समस्तं
- 6 चूर्ण जुलो {धकं धायाव}१ ॥ थ्व बचन डेडाव राजा सिमान कोहा वयाव जोने तानडास्यं मृतक सिमाचो वनंः ॥ पुनः राजा सिमा२ थं हायाव को ताड हलंः । थम क्हा बिज्यास्तुनं मृतक था हालं । थथे बालं बालं राजान३ दुःख नकलंः ॥ लिथे अती दुःख तायाव मृतक
- 9 को तिंड हयाव ओया सरीरसं राजा जुत वलं । थ्व बेथान खोयाव चोंग { ॥ थ्व बेलस}४ मृतक राजानः बोहोल्स तयाव कापालिकया समीपस वने तेयकलंः ॥

1) this formula is reduntant, and is missing in the other MSS – 2) MS *a.c.* si – 3) restored from MS B – 4) this formula is missing in the other MSS, and is probably a dittography from the following sentence

mṛtaka jone tānañāsē mṛtaka thā hālā. thwo khañāwo hāsya yañāwo rājān ādeśa bilā – ‘are re mṛtaka, chāñān thā boyā? jena simā gayāwo cha ko kāye’ dhakā dhāyāwo simā gayāwo mṛtaka cesē tayā khipot khaḍgan chedalapāwo ko tāña halā. thwo mṛtakan ko tañyā byathā tohon hālāwo khoyāwo lhālā – ‘bho purukha, jen chanake chu yañā? thathiña ekānta banas simās coñā. niraparādhī je. thathē ko tāña hayāwo duḥkha nakā je. je asthi ādīn samastā cūrṇa julo.’ thwo bacan neñāwo rājā simā kohā woyāwo jone tānañāsē mṛtaka simāco wonā. punaḥ rājā simā thā hayāwo ko tāña halā. thama kohā bijyāstunā mṛtaka thā hālā. thathē bārā bārā rājān duḥkha nakalā. lithē ati duḥkha tāyāwo mṛtaka ko tiña hayāwo woyā śarīrasā rājā juta wolā. thwo byathān khoyāwo coñā mṛtaka rājān bohola tayāwo kāpālikayā samīpas wone teyakalā.

Notes

- 1 **jone tānañāsē** §§ 125-126, 142
 3 **cesē tayā khipot** §§ 91, 153 – **ko tāña halā** § 158; here, **hayē** is clearly not used as an iterative auxiliary – **ko tañyā byathā bohon** “pretending to be hurt from [being thrown down=] the fall”

- 5 **samastā** § 27
 9 **ko tiña hayāwo** § 158; **tiña** is a further variant of **teña, tāña** – **juta wolā** § 157

6. The frame story of the *Vetālapañcaviṃśati*, MS A (*cont'd*)

थ्व बेलस मृतकया शरीरस चोडः वेतालन राजासके धालं । भो राजन् । जेछे नेम्हं म वं म
गाक ला । म वा म गातसा¹ डायाम चायकेयातं जेन खं ल्हायः ॥ छेन डेहुनः । थर्थिंड
प्राण म दो मृतकन छु खं ल्हायुव भालपे म तेवः ॥ जेन समस्त खां सेयाः खङ्गविद्यां सया 3
धकं (धायाम)² बेतालन चित्तस भालपलंः ॥ अहो आश्चर्य्यं । समस्त वीरया सिनं वीर थ्व
राजा । गर्थिंयव महापुरुष थ्व । सिकन खा ल्हायानं त्रास संखा म दू । थथे भालपाव वेतालनः
राजासके ल्हालं । जेन ल्हाया खं छेन डे{न}डाव अत्यन्त सुख छे जायलपीव । थ्व खास 6
स्यस्येनं उत्तर म बिलसा पंच महापातक छेता । अज्ञानं मौन यातसा छे बस्य जे ॥ उत्तर म
बीव राजायाके कथा त्वहोन मौनभंगयाके भालपाव धालं । भो राजन् । सावधानन डेड
बिज्याहुन ॥ 9

1) reading of MSS EK adopted; MS A reads *jeche nemhā ma wā ma gāka, wānā ma cāyake., nāyā ma cāyake, yātā jena khā lhāye* – 2) restored from MS B

thwo belas mṛtakayā śarīras coṅa betālan rājāske dhālā – ‘bho rājan, jeche nemhā ma wō ma gāka lā? ma wā ma gātasā nāyā ma cāyakeyātā jen khā lyāye. chen nehuna.’ ‘thathiṅa prāṇa ma do mṛtakan chu khā lhāyuwo bhālope ma tewo. jen samasta khā seyā, khaḍgabidyā sayā’ dhakā dhāyāwo betālan cittaś bhālapālā – ‘aho āścarya! samasta bīrayā sinā bīra thwo rājā. gathiṅa mahāpurukha thwo! sikan khā lhāyānā trāsa śāṅkā ma du.’ thathē bhālapāwo betālan rājāske lhālā – ‘jen lhāyā khā chen neñāwo atyanta sukha che jāyalapiwo. thwo khās sesenā uttara ma bilasā pañca mahāpātaka chetā. ajñānā mauna yātasā che baśya je.’ – ‘uttara ma biwo rājāyāke kathā tohon mauna bhaṅga yāke’ bhālapāwo dhālā – ‘bho rājan, sābadhānan neṅa bijyāhuna.’

Notes

1-2 <i>ma wō ma gāka lā</i> § 159	... ?” =] “one shouldn’t be surprised”, “why should I be surprised” etc.;
2 <i>nāyā ma cāyakeyātā</i> [“for not causing to feel the walk” =] “in order (for us) not to get tired from walking”	<i>prāṇa ma do mṛtakan</i> §§ 93, 112; <i>ma tewo</i> § 141
2-3 <i>thathiṅa ... lhāyuwo</i> object sentence of <i>bhālope ma tewo</i> : [“one should not think: what kind of story	4 <i>samasta bīrayā sinā bīra</i> § 71
	5 <i>lhāyānā</i> § 102
	6 <i>senenā</i> 132

7. The second story of the *Vetālapañcaviṃśati*, MS A (18b–21b)

पुनः राजा विक्रमकेशरीन थ्व वेताल वाड खंडाव पुनरपि राजान सिंसल्पावृक्षस गयाव मृतक बोहोलस तयाव वने तेयकलं: ॥ {पुनर्बाद} बोहोलस चोड मृतकन पुनर्बाद

3 राजायाके ल्हालं ॥ भो राजन् । जेके विश्वास या । जेन ल्हाया खं डेड ॥

जमुनाया तीरसः ब्रह्मस्थान नाम ग्राम दस्यं चोड । थ्व ग्रामस थव २ कर्मस चोड ब्राह्मनपनीस आश्रम दव । थ्व ग्रामस अग्निस्वामी नाम ब्राह्मन बसलपं चोडः ॥ थ्वया पुत्री

6 मन्दावती नाम । {थ्व मन्दावती नामनः ॥} थ्वया रूप जौवन खंडाव जुवा ब्राह्मन स्वम्हंसेन कन्याया बबूयाके धालं ॥ छे पुत्री विवाहा याय बिहुन धकं फोनं ॥ कन्याया बबून धालं ।

छेस्कल रूपवन्त विद्यावन्त महाकुलसम्भव विवाह यायं जोज्ज खवः । यथे जुस्य हन्नस्यनं जे

9 म्हाव छम्हं दता । छेस्कल श्वम्हं दव । थ्व जेन गथे बिय धालंः ॥ लिथे छम्हास्यन धालं । थ्व कन्या जेता बिडान धालं । मेव नेम्हानं धालंः । हे विप्र । जेपनिस्ता थ्व कन्या म बिलसा

छन डूवने जेपनिस्स्यं प्राण तोलतेः । थ्व हत्या छनताः ॥ थथे थ्व स्वम्हंस्यन कयंगल याडाव

12 ब्रह्महत्याया भयन छम्हायातं म बिस्यं तलंः ॥

थ्व बेलस दैवजोगन थ्व कन्या मृत्यु जुलंः ॥ थ्व कन्या अग्निस्संकाल याडान लि छम्हं ब्राह्मनन जटाधारी जुयाव ओया भस्मन थव देह लेपलपाव नाना देश भ्रमलपाव जुलंः ॥

15 मेव ब्राह्मन छम्हं कन्याया अस्ति जोडाव नाना तीर्थ वनं । मेव छम्हं कन्याया भस्म घसाहन सुयाव श्मशानस चोनं ॥

लिथे जताधारी जुवम्हं दक्षिनावर्तनः पृथ्वी भ्रमलपाव जुले नगर छगुलिस वनं । रुद्रशर्मा

18 नाम ब्राह्मनयाके नल वनंः ॥ ब्राह्मनन दजीव खे धकं खंछी विश्राम नी याहुन धकं धालं ॥

थ्व बेलस खोस्यं चोड काय खंडाव क्रोधन अग्निकुण्डस धोक फेलकं छोलं । थ्व खंडाव अभ्यागत जताधारीन धालं ॥ गथिंड अकार्य यातं । चाण्डाल पाय थथिंड ब्राह्मन थ्व ।

21 थतेन नय म यलगोः धायाव वने तेयकलंः । थ्व खंडाव गृहस्थ ब्राह्मनन थव मन्त्रपुठी जोडाव सिद्धमन्त्रन काय म्वाचकलं । थ्व खंडाव पाहान विस्मय चालं । लिथे नय धुनकाव पुथी खुय भालपाव चोनं । धाया थें रात्रीस खुयाव हयाव स्मसानस वनं ॥

24 न्हपाया ब्राह्मनपनी स्वम्हं थे नी मुडाव पुस्तकस चोड मन्त्रया प्रभावन मन्दा{ल}वती म्वाचकलंः ॥ थ्व म्वाडाव स्वम्हासेन ओनं जे २ धकं धायाव थथे ल्वातं ॥ छम्हान धालं ।

सुयानं म खु, जे थुका । गथेन धालसा । जे मन्त्रबलन थुका म्वातं धकं ॥ मेवम्हानं धालं ।

27 जेन भस्म लक्षा म यातसा छन गथे म्वाचके । थ्वतेया अर्थन जे जुला ॥ मेवम्हानं धालं ।

छनं म खु, ओयां म खु । जे थुकाः । गथेन <धा>लसा । नाना तीर्थस ओया अस्ति खेपलपान थुका म्वातं । थ्वतेया निमिर्त्तिन जे जुला धालं ॥ थथ्ये सोम्हा कचालन ल्वाडाव ओया पुरुख व्यक्त म दू ॥

30

॥ थ्वगुली खं<स>² वेतालन राजायाके ल्हालं । हे राजन् । थ्व कन्याया पुरुष स्वम्हंस गोम्हा धकं । छिन कंने माल धकं धायाव राजान आदेश बिलं । प्राण बिवम्हं थ्वया पुरुष म खू । बबु थुका धकं ॥ तीर्थस अस्ति षेपलपुम्हंयातं पुत्रकार्य याकन थ्व पुत्र जुलंः ॥ भस्म लक्षलपं चोडम्हंया स्त्री जुलं धकं धालंः ॥ थथे धास्तुनं थ्व वेताल राजाया³ बोहोल तोलताव सिंसल्पावृक्षया चोस चोन वनं ॥

33

1) The MS reads *sālasā* – 2) restored from MSS BE – 3) MS A reads *rājāya*, restored from MSS BDE

punaḥ rājā bikramakeśarīn thwo betāla wāna khañāwo punarapī rājān siṃsapābr̥kṣas gayāwo, mṛṭaka boholas tayāwo wone teyakalā. boholas coṇa mṛṭakan punarbāra rājāyāke lhālā – ‘bho rājan, jeke biśwāsa yā. jen lhāyā khā ñeṇa.

jamunāyā tīras brahmasthāna nām grāma dasē coṇa. thwo grāmas thawo thawo karmas coṇa brāhmaṇapanis āsrama dawo. thwo grāmas agni-swāmī nām brāhmaṇa basalapā coṇa. thwoyā putrī mandābatī nām. thwoyā rūpa-jaubana khañāwo jubā brāhmaṇa somhāsen kanyāyā babuyāke dhālā – “che putrī bibāhā yāye bihuna” dhakā phonā. kanyāyā babun dhālā – “chekala rūpabanta bidyābanta mahākulasambhaba, bibāhā yāye yogya khawo. yethē jusē hanasenā je mhyāc chamhā datā. cheskala somhā dawo. thwo jen gathē biye?” dhālā. lithē chamhāsen dhālā – “thwo kanyā jetā biñāna” dhālā. mewo nemhānā dhālā – “he bipra, jeganistā thwo kanyā ma bilasā chan ṇhawone jeganisē prāṇa tolate. thwo hatyā chanatā.” thathē thwo somhāsen kayāgal yāñāwo brahmahathyāyā bhayan chamhāyātā ma bisē talā.

thwo belas daibajogan thwo kanyā mṛṭyu julā. thwo kanyā agnisamskāra yāñān li chamhā brāhmaṇan jaṭādhārī juyāwo woyā bhasman thawo deha lepalapāwo nānā deśa bhramalapāwo julā. mewo brāhmaṇa chamhān kanyāyā asti joñāwo nānā tīrtha wonā. mewo chamhān kanyāyā bhasma ghasāhan suyāwo śmasānas coṇa.

lithē jaṭādhārī juwomhān dakṣiṇābarttan pṛthwī bhramalapāwo jule nagara chagulis wonā. rudrasārmā nām brāhmaṇayāke nala wonā. brāhmaṇan “dajiwo khe” dhakā “khāchi biśrāma ni yāhuna” dhakā dhālā. thwo belas khosē coṇa kāya khāñāwo krodhan agnikuṇḍas dhok phelakā cholā. thwo khañāwo abhyāgata jaṭādhārīn dhālā – “gathiṇa

akārya yātā. cāṇḍāla pāya thathiña brāhmaṇa thwo. thaten naye ma yelago” dhāyāwo wone teyakalā. thwo khañāwo gṛhastha brāhmaṇan thawo mantraputhi joñāwo siddhamantran kāya mwācakalā. thwo khañāwo pāhān bismaya cālā. lithē naye dhunakāwo puthi khuye bhālapāwo conā. dhāyā thē rātrīs khuyāwo hayāwo śmaśānas wonā.

nhapāyā brāhmaṇapani somhā the ni muñāwo pustakas coña mantrayā prabhāban mandābatī mwācakalā. thwo mwāñāwo somhāsenā “wonā je, wonā je” dhakā dhāyāwo thethe lwātā. chamhān dhālā – “suyānā ma khu, je thukā. gathen dhālasā – je mantrabalan thukā mwātā” dhakā. mewomhānā dhālā – “jen bhasma rakṣā ma yātasā chan gathē mwācake? thwoteyā arthan je julā.” mewomhānā dhālā – “chanā ma khu, woyā ma khu. je thukā. gathen dhālasā – nānā tīrthas woyā asti khepalapān thukā mwātā. thwoteyā nimittin je julā” dhālā. thathē somhā kacālan lwāñāwo woyā purukha bekta ma du.’

thwogulī khās betālan rājāyāke lhālā – ‘he rājan, thwo kanyāyā purukha somhās gomhā dhakā chin kane māla’ dhakā dhāyāwo rājān ādeśa bilā – ‘prāṇa biwomhā thwoyā purukha ma khu. babu thukā dhakā. tīrthas asti khepalapumhāyātā putrakārya yākan thwo putra julā. bhasma rakṣa-lapā coñamhāyā thwo strī julā’ dhakā dhālā. thathē dhāstunā thwo betāla rājāyā bohola tolatāwo sisapābrkṣayā cos cona wonā.

Notes

- 1 **thwo betāla wāna khañāwo:** in CN, object sentences are not subordinated by means of a conjunction, but are simply placed before the *verbum sentiendi* without intervening **dhakā**
- 7 **bibāhā yāye bihuna** § 145
- 8 **yogya:** the spelling ⟨jñ⟩ for /gy/ is not uncommon in Newari MSS, reflecting the pronunciation of ⟨jñ⟩ that is still current today – **datā** PERF.PST (Bhp. var.)
- 10 **biñāna** § 67
- 11 **thwo hathyā chanatā:** [“this killing (is) for you” =] [“this killing will be on your head”]
- 12 **ma bisē talā** § 153
- 13-14 **chamhā brāhmaṇan jaṭādhārī juyāwo:** although **juye** is intransitive, the act of becoming an ascetic is volitional; hence, **brāhmaṇa-n** is marked for ERG
- 16 **ghasāhan suyāwo:** a *hapax legomenon* of unclear derivation, but probably related to **ghayasuye** “to collect”; translate “collected ..., and”
- 17 **bhramalapāwo jule** §§, 123-124, 152
- 19 **thwo belas ... cholā:** subject of this sentence is the host, Rudraśarman; in other MSS, it is the child’s mother – **dhok phelakā cholā:** **choye** here seems to be used as an (otherwise not attested) resultative auxiliary, and can be left untranslated
- 21 **naye ma yelago** § 99
- 25 **wonā je:** here, **-nā** functions as a topicaliser: “as far as she is concerned, (she is) mine”; see JØRGENSEN (1941) § 202
- 26 **suyānā ma khu** § 121
- 28 **chanā ma khu, oyā ma khu** § 74
- 32-34 **prāṇa biwomhā, khepalapumhāyātā, rakṣalapā coñamhāyā** §§ 87, 98

8. The fourth story of the *Vetālapañcaviṃśati*, MS E (21b–25b)

पुनः राजान मृतक जोंडाव वय तेयकरं । पुनर्व्वार मृतकन राजायाके ल्हालं । भो राजन् । अवधानन डेहुने । जेन खं ल्हाय ।

थ्व पृथ्वीमण्डलस सकल राजलक्षण संयुक्त श्रीवन्त सूद्रक धाया नाम राजा दस्यं चोंड । 3
 थ्व राजा छन्हुया दिनस मन्त्री सहितन सभा दयकं चोले राजद्वारस वीलवल नाम राजपुत्र
 राजपुत्री सहितन थेनं । थ्वस थेंडाव द्वारियाके ल्हालं । भो द्वारिक । थ्व राजाया अनेक गुण
 डेडाव थ्व राजा सेवरपे धकं दक्षिणदेशन जेपनि वया । राजायाके इनाप याडाव जे बोंड 6
 यंडा धकं धायाव द्वारीकन राजायाके गोचर याडाव बोंड यडा वीलवलन राजा सेवा धायाव
 यिनाप यातं । हे देव । जे राजपुत्र जीवनी अर्थी¹ । छलपोलया गुण खं डेडाव दक्षिणदेशन
 वया । छलपोलस्यन जे पोसलपे माल । थ्व वेलस राजान द्वारिकया ख्वाल सोस्यं चोनं । 9
 द्वारिकन राजाया अभिप्राय सेयाव वीरवल्याके धारं । हे वीरवल । छे पोसरपेयातं छु छु
 माल । धाहुने धायाव वीरवलन धारं । हे द्वारिक । दिनप्रतिं सुवर्णं प्ल १२५ थ्वले धारे
 जेपनिस्त बिय माल । द्वारीकन मन्त्रीपनिस्के धारं । थथ्यं डेंडाव राजास्यं धारं । छन राजा 12
 सेवरपेयातं छु छु सामग्री दव । कटकाय गुल्ट दव । छाय धारसा न्हिन थुलि गथे तुचके ।
 थथ्यं डेंडाव वीरवलन ल्हारं । हे राजन् । जे मेवता सामग्री म दु । खङ्ग छुपु² लाहात नेपावो
 थ्वते दव । थ्व डेंडाव मन्त्रीपनिस्स्यं धारं । थ्वलेततिन सुनान बियिव । बेगतन धाव । थ्व 15
 डेंडाव वीरवरन धारं । जे राजपुत्र । पुनर्व्वार ल्हाय म सया । छलपोलया प्रताप वृद्धि जुय
 माल । जे मेले वाने । थ्व अनन्त पृथ्वीस जे पोसरपे फव छम्हं म दयिव रा । थथ्यं धायाव
 राजा सेवा धायाव वने तेयकरं । 18

द्वारतों थेंड वेलस राजान मन्त्रीयाके धारं । हे मन्त्री । थ्व वीरवल बोडाव जीवनि बियाव
 ति । थथ्यं म तरसा छेजेस अकीर्त्ति जुयुव³ । थथ्यं धायाव वीरवर बोंडाव जीवनि बियाव
 तरं । वीरवरनं जीवनि सुवर्णं प्ल १२५ थ्व कायाव थव वास वंडाव देवयातं ब्राह्मणयातं 21
 भिक्षकयातं बिया नलेंकोन⁴ थम⁵ खरच याडाव छुनं म लेनकं खङ्ग जोडाव चान न्हिनं
 राजद्वारस चोन वानं ।

1) MS *jepani arthī*, restored from MS B (MS A reads *jīvanīrarthī*) – 2) MS *khaḍga chapuvo*, restored from MS A – 3) MS *juyāva*, restored from MS A – 4) MS *nalēko*, reading of MS A adopted – 5) MS *thava*, reading of MS A adopted

punaḥ rājān mṛtaka joṇāwo woye teyakalā. punarbāra mṛtakan rājāyāke lhālā – ‘bho rājan, abadhānan nēhune, jen khā lhāye.

thwo pṛthwīmaṇḍalas sakal rājalakṣaṇa saṃyukta śrībanta śūdraka dhāyā nām rājā dasē coṇa. thwo rājā chanhuyā dinas mantrī sahitan sabhā dayakā cole rājadwāras bīrabala nām rājaputra rājaputrī sahitan thenā. thwos theñāwo dwāriyāke lhāla – “bho dwārika, thwo rājāyā anek guṇa nēñāwo thwo rājā sebalape dhakā dakṣiṇadeśan jepani woyā.” – “rājāyāke ināpa yāñāwo je boṇa yeñā” dhakā dhāyāwo dwārikan rājāyāke gocara yāñāwo boṇa yeñā bīrabalan rājā sebā dhāyāwo ināpa yātā – “he deb, je rājaputra jībanī arthī. chalpolayā guṇa khā nēñāwo dakṣiṇadeśan woyā. chalpolasen je posalape māla.” thwo belas rājān dwārikayā khwāl sosē conā. dwārikan rājāyā abhiprāya seyāwo bīrabalayāke dhālā – “he bīrabala, che posalapeyātā chu chu māla? dhāhune” dhāyāwo bīrabalan dhālā – “he dwārika, dinapratī subarṇa pala 125 thwole dhāle jepanista biye māla.” dwārikan mantrīpaniske dhālā. thathē nēñāwo rājāsē dhālā – “chan rājā sebalapeyātā chu chu sāmagrī dawo? katakāya guli dawo? chāya dhālasā nhin thuli gathe tucake?” thathē nēñāwo bīrabalan lhālā – “he rājan, je mewotā sāmagrī ma du. khaḍga chapu lāhāt nepāwo – thwote dawo.” thwo nēñāwo mantrīpanisē dhālā – “thwoletatin sunān biyiwo? bektan dhāwo!” thwo nēñāwo bīrabalan dhālā – “je rājaputra. punarbāra lhāye ma sayā. chalpolayā pratāpa bṛddhi juye māla. je mele wāne. thwo ananta pṛthwis je posalape phawo chamhā ma dayiwo lā?” thathē dhāyāwo rājā sebā dhāyāwo wone teyakalā.

dwāratō theña belas rājān mantrīyāke dhālā – “he mantrī, thwo bīrabala boñāwo jībani biyāwo ti. thathē ma talasā chejes akīrti juyūwo.” thathē dhāyāwo bīrabala boñāwo jībanī biyāwo talā. bīrabalanā jībanī suvarṇa pala 125 thwo kāyāwo thawo bāsa woñāwo debayātā brāhmaṇayātā bhikṣakayātā biyā nalekon thama kharac yāñāwo chunā ma lenakā khaḍga joṇāwo cān nhinā rājadwāras cona wānā.

Notes

7	boṇa yeñā: attribute to bīrabalan; should be left untranslated	interpreted along the lines of “what I mean is this:”
13	guli: in Newari MSS, the sequences /li/ and /le/ are occasionally spelt <ḷ> – chāya dhālasā [“if one says why” =] “because” is perhaps best	14 mewotā, chapu, nepāwo §§ 41, 88
19-20 biyāwo ti §§ 65, 153
		22 ... biyā nalekon thama kharac yāñāwo “after he had himself spent (money) on the food given to ...”

9. The fourth story of the *Vetālapañcaviṃśati*, MS E (cont'd)

लिथ्यं रात्रिस राजसेवीपनि सेवा धायाव थव थव छे वानं । वीरवरनं राजाया आज्ञान थव
 वास वनं । लिथ्यं राज सुद्रकन सुरतसंभोग याडाव अती परिश्रम जुयाव शीतल वायु सेवरपे
 धकं प्रासाद थं हारं । थें थं हायाव अर्द्धरात्रिस दक्षिणदिशास स्त्री छम्हं विलाप याडा सर 3
 तायाव राजान धारं । थना सु दव धायाव देपाल कटकन धारं । थथिंड अन्धकारस रात्रिस
 मेव सुनं म दु । खङ्ग जोंडाव चोंड वीरवल छम्हं दव धकं धायाव वीरवल बोड हि धकं
 धायाव बोड हरं । राजान आदेश बिरं । हे वीरवल । दक्षिणदिशास अती कलुणा विलाप 6
 सर ताय दव । छन थ्व डेंडाव वा । राजाया आज्ञान सिरस तयाव वाने तेयकरं । राजानं
 मनन भारपरं । थ्व गना वानिव खस । जे नं थ्वया लिव लिव सोर वने धकं । राजा तों
 वानं । 9

बत्तिस लक्षण संयुक्त यौवन स्त्री छम्हं खोस्यं चोड खंडाव ओया समीपस वीरवलन धारं ।
 हे स्त्री । छ छु निमित्तिन² खोया । दुःखया छु हेतु³ । छ सुया स्त्री धकं धारं । छन मनोरथ
 जेन सिद्धयके । छ छु यलं ल्हाव । स्त्रीन धारं । सुद्रक राजायाके राजलक्ष्मी ता काल सुखन 12
 चोडा । थनि नासास्तुनं राजा मोयिवो नो । थ्वया निमित्तिन आव जे गना वाने धकं खोया ।
 थ्वया खं डेंडाव वीरवलन धारं । हे भगवती । छेन राजा मोयिव सेवम्हं थ्वया उपाय दव
 ला⁴ छेन सेय फव खे । राजलक्ष्मीन धारं । थ्वया उपकार जेन सेया खे । येथेनं सेरसनो थ्व 15
 लक्षा याय फवम्हं पुरुष त्रैलोक्यसं म दु । थ्व डेंडाव वीरवलन धारं । यथेनं धाहुने । अथिंड
 पुरुष दयके जियिव । राजलक्ष्मीन धारं । हे वीरवल । डेड । थथिंड पुरुष माल । थमं
 राजपुत्र । ओया स्त्री राजपुत्री । थव पुत्र मामन तुतिस जोंडाव⁵ बबुन चसं जोंडाव भगवतीया 18
 अग्रस बबुन खङ्गन शिर छेदरपाव बिरसा सुद्रक राजा म्वायिव । थ्व दाकों सूर्य उदय म
 जुबलं माल । थ्व डेंडाव वीरवलन ल्हालं । भो देवी । छे वाञ्छा जेन याय मखा । थथ्यं
 धायाव थव वासनं देवी अन्तर्द्धानं जुरं । राजा तों ओन म खंनकाव लिव लिव वानं । 21

1) MS *add. thava* – 2) MS *nirtina* – 3) sentence restored from MS A; MS E reads *chu hena* 4) MS *chan rājā moyiva seyāmhā thvayā upakāra seva lā. chen dhāyā khava*, restored from MSS AD – 5) MS *jōniva*, restored from MSS AD

lithē rātris rājasebīpani sebā dhāyāwo thawo thawo che wānā. bīrabalanā rājāyā ājñān thawo bāsa wonā. lithē rājā śūdrakan suratasambhoga yāñāwo ati pariśrama juyāwo śītala bāyu sebalape dhakā prāsāda thā hālā. thathē thā hāyāwo ardhārātris dakṣiṇadīśās strī chamhān bilāpa yāñā sal tāyāwo rājān dhālā – “thanā su dawo?” dhāyāwo depāl katakan dhālā – “thathiṇa andhakāras rātris mewo sunā ma du. khaḍga jōñāwo

coṅa bīrabala chamhā dawo” dhakā dhāyāwo “bīrabala boṅa hi” dhakā dhāyāwo boṅa halā. rājān ādeśa bilā – “he bīrabala, dakṣiṇadiśās ati karuṇā bilāpa sal tāye dawo. chan thwo ṅeṅāwo wā.” rājāyā ājñān siras tayāwo wāne teyakalā. rājānā manan bhālapalā – “thwo ganā wāniwo khas? je nā thwoyā liwo liwo sola wone” dhakā rājā tō wānā.

battīs lakṣaṇa saṃyukta yaubana strī chamhā khosē coṅa khañāwo woyā samīpas bīrabalan dhālā – “he strī, cha chu nimittin khoṃyā? duḥkhaṃyā chu hetu? cha suyā strī?” dhaka dhālā. “chan manoratha jen siddhayake. cha chu yelā lhāwo.” strīn dhālā – “sūdraka rājāyāke rājalakṣmī tā kāl sukhan coṅa. thani nāsāstunā rājā moyiwo no. thwoyā nimittin āwo je ganā wāne dhakā khoṃyā.” thwoyā khā ṅeṅāwo bīrabalan dhālā – “he bhagabatī, chen rājā moyiwo sewomhā thwoyā upāya dawo lā chen seye phawo khe.” rājalakṣmīn dhālā – “thwoyā upakāra jen seyā khe. yethenā selasanō thwo rakṣā yāye phawomhā purukha trailokyasā ma du.” thwo ṅeṅāwo bīrabalan dhālā – “yethenā dhāhune. athiṅa purukha dayake jiyiwo.” rājalakṣmīn dhālā – “he bīrabala, ṅeṅa. thathiṅa purukha māla. thamā rājaputra. woyā strī rājaputrī. thawo putra māman tutis joṅāwo babun casā joṅāwo bhagabatīyā agras babun khaḍgan sir chedalapāwo bilasā sūdraka rājā mwāyiwo. thwo dākō sūrya udaya ma jubalā māla.” thwo ṅeṅāwo bīrabalan lhālā – “bho debī, che bāñchā jen yāye makhā.” thathē dhāyāwo thawo bāsanā debī antardhāna julā. rājā tō won ma khañakāwo liwo liwo wānā.

Notes

- 4 **depāl katanan**: although **depāl** (MN **dyapā**.) is lexicalised as “temple guardian”, it should be translated in this context as “bodyguard”
- 8 **nā**: see note on reading passage 7, line 24 – **liwo liwo**: the reduplication conveys the idea of “close behind”, **liwo liwo wone** “to follow s.o. closely”
- 13 **nāsāstunā** seems to be contraction of **nasanestunā** (**nasane** “to dawn”); other MSS have **prabhāta justunā** “as soon as day breaks”
- 14-15 **chen ... phawo khe**: The syntax of this sentence is remarkable; **rājā moyiwo sewomhā** is an attribute to **chen**, and should normally precede, rather than follow it. **thwoyā upāya dawo lā** is best interpreted as an object sentence of the following **seye phawo kha** “you might surely know if there is ...” .

10. The fourth story of the *Vetālapañcaviṃśati*, MS E (cont'd)

वीरवलन सरताव स्त्रीया पुत्रया अग्रस येया वृत्तान्तर खं कानं¹। पुनः वीरवलन ल्हालं।
 झेझे राजपुत्र। थथिड कुलीन थ्व राजाया थ्वल्लतती² वस्तु नयाव चोडा। थ्व राजा म्वाचके
 म फतसा जेपनिथिंड सेवक चोडाया छु प्रयोजन। थ्व खं डेंडाव ओया पुत्रन धारं। भो 3
 पितः। थ्वतेन भगवतीयातं जे बिडान³। थथ्यं डेंडाव म्हाचन धार। जन्मान्तरस पाप याडा
 फलन जे मिसा जन्म जुर वया⁴। जे पुरुख जुरसा थ्व जस लाय दव। थथ्यं धायाव परिवार
 सहितन भगवतीसके वानं। 6

भगवतीया अग्रस वीरवरन धारं। हे देवी। थ्व पुत्र छेतं काहुने। राजसुद्रक रक्षा याय माल।
 थथ्यं धायाव मामन तुति जोडाव बबुन चसं जोंडाव खङ्गन सिर छेदलपाव बिरं। लिथें
 वीरवरं ओया स्त्रीं पुत्रीं [थ्व स्वम्हासेनं]⁵ थव थव शिर छेदरपाव बिरं। थ्व समस्तं राजान 9
 खंडाव अती करुणा चायाव वीरवलया स्वामीसेवा खंडाव मनन भारपरं। गथिंड पुरुख
 थ्व। जे प्राणया निमित्तिन भोछिसं प्राणा मोचकव⁶। थ्वतेन जेन ईश्वरीयातं थव शरीर बिय
 धकं खङ्ग जोंडाव थव शिर छेदरपे तेयकरं। लिथ्यं महा हास्य याडाव भगवतीन आदेश 12
 बिरं। हे राजन्। जे संतुष्ट जुरगो। छन अथ्यं संने म तेरे। छन वर फोड धायाव राजान
 आदेश बिरं। जेतं मेवता⁷ वल म यव। थ्वपनि भोछिं म्वाचकं प्रसन्न जुय माल धकं धायाव
 भगवतीन धारं। हे राजा। जेन म्वाचकं ह्य। छ थव वास वनि धकं धायाव राजा थव 15
 वास वनं। वीरवल भोछिं म्वाडाव थव वास वनं।

लिथें वीरवल राजद्वारस वयाव धारं। हे देव। मिसा छम्हं खोस्यं चोडया खं। जे खंडाव
 बेस्यं वनं। राजान धालं। आमो जेन सेरगो। थव गृह वंडाव विश्राम याव। लिथ्यं संतिकुन्हु 18
 राजाद्वारस वीरवल वरं। ओ खंडाव [राजान] रात्रिया समस्त वृत्तान्तर खं मंत्रिपनिसके
 ल्हालं। ओपनिस्यं डेडाव अती कौतुक चालं। लिथ्यं राजान वीरवरयातं अनेक हस्ती अश्व
 ग्राम भण्डार आदिन समस्तं बियाव दक्षिणदिशास राजा याड तरं। 21

थ्व खंस वेतालन राजायाके सेयकरं। सूद्रक राजाओ वीरवलओ ग्वम्हं वीर। थथ्यं धाया
 डेडाव राजान आदेश बिरं। हे वेताल। डेंड। राजा तव वीर। छान धारसा। गनानं सेवकन
 स्वामिसेवास प्राण लवडतयिव। राजान थथिंड सुख राज्य छादरपाव सेवकया निमित्तिन थव 24
 प्राण तों तोरते तेयकव। थ्वतेन राजा तव वीर। थथ्यं धास्तुनं वेताल थव थास चोन वानं।।

1) MS *kānā*, reading of MS A adopted – 2) MS *thvalo dato*, reading of MS A adopted – 3) MS *biyāva*, restored from MSS AD – 4) MS *vava*, reading of MSS AD adopted – 5) MS *om.*, restored from MS A – 6) MS *tolava*, reading of MS A adopted – 7) MS *mētā*, reading of MS A adopted

bīrabalan salatāwo strīyā putrayā agras yeyā bṛttāntar khā kānā. punaḥ bīrabalan lhālā – “jhejhe rājaputra. thathiṇa kulīna thwo rājāyā thwole-tati bastu nayāwo coṇā. thwo rājā mwācake ma phatasā jepanithiṇa sebaka coṇāyā chu prayojana?” thwo khā ṇeṇāwo woyā putran dhālā – “bho pitā, thwoten bhagabatīyātā je biyāna!” thathē ṇeṇāwo mhyācan dhāla – “janmāntaras pāpa yāṇā phalan je misā janma jula woyā. je purukha julasā thwo jasa lāye dawo.” thathē dhāyāwo paribāra sahitan bhagabatīske wānā.

bhagabatīyā agras bīrabalan dhālā – “he debī, thwo putra chetā kāhune. rāja sūdraka rakṣā yāye māla.” thathē dhāyāwo māman tuti joṇāwo babun casā joṇāwo khaḍgan sir chedalapāwo bilā. lithē bīrabalā oyā strī putrī [thwo somhāsenā] thawo thawo sir chedalapāwo bilā. thwo samastā rājān khaṇāwo ati karuṇā cāyāwo bīrabalayā swāmisebā khaṇāwo manan bhālapalā – “gathiṇa purukha thwo. je prāṇayā nimittin bhochisā prāṇā mocakawo. thwoten jenā īswariyātā thawo śarīra biye” dhakā khaḍga joṇāwo thawo sir chedalape teyakalā. lithē mahā hāsyā yāṇāwo bhagabatīn ādeśa bilā – “he rājān, je santuṣṭa julago. chan athē sane ma tele. chan bara phoṇa” dhāyāwo rājān ādeśa bilā – “jetā mewotā bara ma yewo. thwopani bhochī mwācakā prasanna juye māla” dhakā dhāyāwo bhagabatīn dhālā – he rājā, jen mwācakā haye. cha thawo bāsa woni” dhakā dhāyāwo rājā thawo bāsa wonā. bīrabala bhochī mwāṇāwo thawo bāsa wonā.

lithē bīrabala rājādwāras woyāwo dhālā – “he deb, misā chamhā khosē coṇayā khā. je khaṇāwo besē wonā.” rājān dhālā – “āmo jen selago. thawo gṛha woṇāwo bīsrāma yāwo.” lithē sātikunhu rājādwāras bīrabala wolā. wo khaṇāwo rājān rātriyā samasta bṛttāntar khā mantripaniske lhālā. wopanisē ṇeṇāwo ati kautuka cālā. lithē rājān bīrabalayātā anek hastī aśwa grāma bhaṇḍāra ādin samastā biyāwo dakṣiṇadiśās rājā yāṇa talā.’

thwo khās betālan rājāyāke seyakalā – ‘sūdraka rājāwo bīrabalawo gomhā bīra?’ thathē dhāyā ṇeṇāwo rājān ādeśa bilā – ‘he betāla, ṇeṇa. rājā tawo bīra. chān dhālasā – ganānā sebakān swāmisebās prāṇa tolatayiwo. rājān thathiṇa sukha rājya chādalapāwo sebakayā nimittin thawo prāṇa tō tolate teyakawo. thwoten rājā tawo bīra. thathē dhāstunā betāla thawo thās cona wānā.

Notes

- 2 **thathiña kulīna thwo rājāyā:** the order of determiner and adjective within the NP is usually inverted if the adjective is accompanied by an adverb
- 5 **janma jula woyā** § 157
- 15 **woni** § 66
- 22 **rājāwo bīrabalawo gomhā bīra:** “between the king and Vīrabala, which one is (more) heroic?”
- 23 **tawo** § 71 note

11. The eleventh story of the *Vetālapañcaviṃśati*, MS E (38b–39b)

पुनरपि राजान मृतक हरडास्यं वेतालन धारं । भो राजन् । अपसन्न जुय म टेरे । जेन खं कंने । डेड । कांचनपुर नाम नगरस धर्मध्वज नाम राजा दस्यं चोड । थ्व राजाया परम रूपयौवन संयुक्त स्वम्हं राणी दव । इन्दुलेखा तारावती मृगाङ्गवती थ्व स्वम्हं नाम । 3

छन्हुया क्षणस उज्जानमण्डपस इन्दुलेखाओ सुरतसुख याड बिज्यातं । लिथ्यं राजान क्रीडलपा बेलस शिरस चोड पद्मपुष्पया पत्र को टंडाव शरीरस जुतं । थ्व जुडा वेगन अती मुर्छा जुयाव चोनं । थ्व बेलस राजानं वैद्य आदिन बोंडाव सीतोपचाल याडाव तव संदेहन 6 म्वाचकं तरं । लिथ्य थव पलिजनन लिचकाव राज्यगृह यंडाव निदान याचकरं ।

थ्वन लि! छन्हुया क्षणस स्फतिकप्रासादस तारावतीओ क्रीडा याडा बेलस चंद्रमाया तोयुव्-बेलान [*sic!*] तारावतीया म्हंस खयाव तोयुव्बेलान खको शरीरस² यल यल गातं । राजान 9 कौतुक चायाव वैद्य बोनकाव उपचाल यातं ।

लिथ्यं छन्हुया क्षणस मृगांकवतीओ शृङ्गारकथा याडा बेलस दूरस बजिल्हुया सब्द तायाव मृगाङ्गवतीया लाहातस यल २ गातं । थथ्यं जुव खंडाव राजा विस्मय चारं । 12

थ्व खंस वेतालन राजायाके सेयकरं । भो महाराजा । थ्व स्वम्हंस सुया कोमल शरीर । थ्व डेडाव राजान धारं । भो वेताल । डेड । ग्वनषुम्हं बजिल्हुयाया सरण हस्तस यल २ गातं ओम्हं कोमलाङ्गी धाय । गथेन धारसा । ओपनि निम्हंस शरीरओ संबन्ध दव । थ्वया शरीरओ 15 संबन्ध म दु । सर ताया मात्रन थ्वतेन थ्वया अती कोमल शरीर जुं । थथ्यं धास्तुनं वेताल थव थायस वंनं ॥

1) MS *a.c.* lithyā – 2) MS śarīrayā

punarapi rājān mṛṭaka halañāsē betālan dhālā – ‘bho rājān, aprasanna juye ma tele. jen khā kane, ñēna! kāñcanapura nām nagaras dharmadhwaḥa nām rājā dasē coṅa. thwo rājāyā parama rūpayaubana saṃyukta somhā rāñī dawo. indulekhā tārābatī mṛgāñkabatī, thwo somhā nām.

chanhuyā kṣaṇas ujhānamaṇḍapas indulekhāwo suratasukha yāña bijyātā. lithē rājān krīḍalapā belas siras coṅa padmapuṣpayā patra ko tañāwo śarīras jutā. thwo juñā began ati mūrchā juyāwo conā. thwo belas rājānā baidya ādin boñāwo śītopacāra yāñāwo tawo sandehan mwācakā talā. lithē thawo pariḥānan licakāwo rājyagrha yeñāwo nidāna yācakalā.

thwonā li chanhuyā kṣaṇas sphaṭikaprāsādas tārābatīwo krīḍā yāñā belas candramāyā toyubelān tārābatīyā mhās khayāwo toyubelān khako śarīras yela yela gātā. rājān kautuka cāyāwo baidya bonakāwo upacāra yātā.

lithē chanhuyā kṣaṇas mṛgāñkabatīwo śṛṅgārakathā yāñā belas dūras bajilhuyā śabda tāyāwo mṛgāñkabatīyā lāhātas yela yela gātā. thathē juwo khañāwo rājā bismaya cālā.’

thwo khās betālan rājāyāke seyakalā – ‘bho mahārājā, thwo somhās suyā komala śarīra?’ thwo ñēñāwo rājān dhālā – ‘bho betāla, ñēna. gonakhumhā bajilhuyāyā salan hastas yela yela gātā, womhā komalāṅgī dhāye. gathen dhālasā – wopani nimhās śarīrawo sambandha dawo. thwoyā śarīrawo sambandha ma du. sal tāyā mātran, thwoten thwoyā ati komala śarīra julā.’ thathē dhāstunā betāla thawo thāyas wonā.

12. The closing of the frame story of the *Vetālapañcaviṃśati*, MS B (105a–108b)

- वेतालन धारं । हे विक्रमादित्य राजा छ । जे अती संतुष्ट जुरगो । थ्वतेन थ्व कापालिक बलि बियाव छन सिद्धि साधरपिन । हनो¹ जेन छता उपदेश बिय । डेड । जे मस्तकस मतं²
- 3 च्यायुव । मण्डलपूजा याडाव दण्डप्रणाम याव धकं छ कापालिकन हायुव । छन भोक पूरडास्यं छन शिर छेदरपाव ओन सिद्धि लायुव । थ्वतेन छन दण्डप्रणाम याव धकं हातडास्यं छन थथें धाव । जे राजा । सूयाकेनं भोक म फोया । जे म सया । छन नि याव ।
- 6 छन याडा सोयाव जेन याय मखा धकं धा{या}व । लिथें ओन भोक पुरडास्यं छन ओया मस्तक छेदरपाव ताल वेताल सिद्धि काव । थथें धायाव वेतालन मृतक म्हं तोडताव वनं ।

- लिथें राजान सिक जोंडाव कापालिकयाके वनं । कापालिकन अनेक प्रकारण मण्डरपूजा
- 9 याडाव राजायाके धारं । हे राजन् । थ्व मण्डरस दण्डप्रणाम याव । थ्व डेडाव राजान धारं ।

भो कापालिक । जे म सया । छन नि याडाव केंडान । थ्व वचन डेडाव कापालिकन दण्डप्रणाम यातडास्यं राजान ओया शिर छेदरपाव देवयातं बलि बिरं । थ्व बेलस आकाशन पुष्पवृष्टि जुरं । देव दुंदुभिवाद्यादिन जुरं । थ्व बेरस ताल वेताल वयाव धारं । भो राजन् । 12 छे वशश जेपनि निर्हं जुरगो । थथें सिद्धि लाडाव महा आनन्दन विक्रमादित्य राजा थव राज्य बिज्याडाव समस्त पृथ्वीया राजां जयरपाव सुःखन बिज्याकटों जुरों ॥

1) MS *honā* – 2) MS *metā*, corrected from MS A – 3) MS *debana*, corrected from MS A

betālan dhālā – ‘he bikramāditya rājā cha, je ati santuṣṭa julago. thwoten thwo kāpālīka bali biyāwo chan siddhi sādhalapina. hanō jen chatā upadeśa biye, nēna. je mastakas matā cyāyuwo. maṅḍalapūjā yānāwo “daṅḍapraṇāma yāwo” dhakā cha kāpālīkan hāyuwo. chan bhok pulañāsē chan sir chedalapāwo won siddhi lāyuwo. thwoten “chan daṅḍapraṇāma yāwo” dhakā hātañāsē chan thathē dhāwo – “je rājā, suyākenā bhok ma poyā. je ma sayā. chan ni yāwo. chan yānā soyāwo jen yāye makhā” dhakā dhāwo. lithē won bhok pulañāsē chan woyā mastaka chedalapāwo tāla-betālasiddhi kāwo.” thathē dhāyāwo betālan mṛtaka mhā tolatāwo wonā.

lithē rājān sika jōnāwo kāpālīkayāke wonā. kāpālīkan anek prakāran maṅḍalapūjā yānāwo rājāyāke dhālā – “he rājān, thwo maṅḍalas daṅḍapraṇāma yāwo!” thwo nēnāwo rājān dhālā – “bho kāpālīka, je ma sayā. chan ni yānāwo keñāna.” thwo bacan nēnāwo kāpālīkan daṅḍapraṇāma yātañāsē rājān woyā sir chedalapāwo debayātā bali bilā. thwo belas ākāśan puṣpabrṣṭi julā. deb dundubhibādyādin julā. thwo belas tāla-betāla woyāwo dhālā – “bho rājān, che baśas jepani nimhā julago.” thathē siddhi lānāwo mahā ānandan bikramāditya rājā thawo rājya bijyānāwo samasta pṛthwīyā rājā jayalapāwo sukhan bijyākatō julō.

